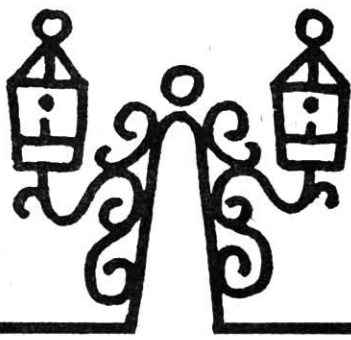

Panu

Saksaksi
Uleåborg

Ei toki enää, sillä nyt saksalainen sanoo Oulu (vaikka useimmiten kirjoittaakin Oulo), mutta ennenvanhaan...

Käsiini on eksynyt lehtinen jostain vanhasta "Baedekerista", mm. sivu, jonka yläreunassa versaalilla ULEABORG. Teksti on kuitenkin saksaksi. Päätelen, että kirja on painettu vuosisadan lopulla, edellisen nimittään, koska asukkaita sanotaan olevan 14000. "Oulu oli 1800-luvun lopulla uinuva pieni kaupunki... Asukasluku pysytteli siinä 12000:n paikkeilla ja kaupungin yleinen ilmapiiri oli melko vaisu." Nämä sanat tosin lainasin Maija-Liisa Bäckströmin äskettäin ilmestyneestä Pohjois-Pohjanmaan Museoyhdistyksen historiasta. Sopivat ja ei. Saksalainen matkaopas nimittäin halua antaa Oulustamme anno dazumal hieman toisenlaisen kuvan: vilkas kauppa- ja teollisuuskaupunki (nahka)... suosittua kävelvretkiä (Promenade)... Hupisaarillapa tietysti, mutta — kääntäminen on vaikeaa, saksa oli jo koulussa kompastuskivenäni. Hupisaarille on saksalainen antanut nimen Freiheitsinsel, koska ruotsin kielessä käytettiin nimeä Frihetsholmarne (a), "Vapaudensaaret". Ja saksalainen sanoo, että niiden ympärillä kuohui Merikoski, jota ei ole saksannettu. Hienoa! Myös Kempele on saanut pitää nimensä, Kempele-Busen (lahti). Yritäpä saksantaa Kempele! Sensijaan Oulujoiki on Uleåelf.

Kääntäjälle on sattunut hupaisa kömmähdyks, kun hän kuvaillee matkaa Limingasta ja Kempeleestä Ouluun: Kempeleen jälkeen pitkää siltaa myöten Oulujoen yli ja niin saavutaan Ouluun. Matkustetaan nimittäin junalla. Tai ehkä se ei olekaan

erehdys, vaan "kikka", matkailija halutaan virittää oikeaan tunnelmaan. Oulusta lähdettäessä kirjoittaja nimittäin kertoo uudelleen Oulujoen ylittämisestä pitkää siltaa myöten ja että rautatie päättyy Toppilaan. Sinne se silloin päättyi. Ja aika on varmasti ennen 1901, joska Toppilassa on Suomen suuri tervehovi. Saksaksi siitä tosin on tullut tervahauta (Teerofen). Kirjoittaja muistaa mainostaa myös rakkaita vanhoja pakettejamme, Toppilansalmen höyrypaatteja: Raattiin 10, Toppilaan 20 penniä. Päivittäin lähti Oulusta myös oikea höyrylaiva Kemiin ja Tornioon, matkustusaika Tornioon 10 tuntia. Myös Oulujoen koskia mainostetaan. Myös isvossikoista on maininta, 40 p kyyti, asemalta 75 p. Miten lie ollut kyyti Raattiin, kun senaikainen taksa silloilla oli 40 p "droskalta... hevosen kanssa"!

Kumma kyllä ei siltoja kuuleteta, vaikka vierailupaikkoina mainitaan Raatin ravintola saarella ja Storen kahvila — Store's Café Toppilassa. Myös asemaravintola mainitaan ja hotelleista "Susiteetti" pelkästään ruotsalaisella nimellä Societetshus ja kestkieveari Gästgifvargården. Viimeksimainitun osoitteeksi ilmoitetaan Iso Uusikatu 45, jonka pitäisi vastata nykyistä Isoakatua. Minun nuori (!) pääni ei kuitenkaan osaa sijoittaa sille tontille, vastapäätä Mannerheimin puistoa, minäkään näköistä kievaria. Kuka osaa?

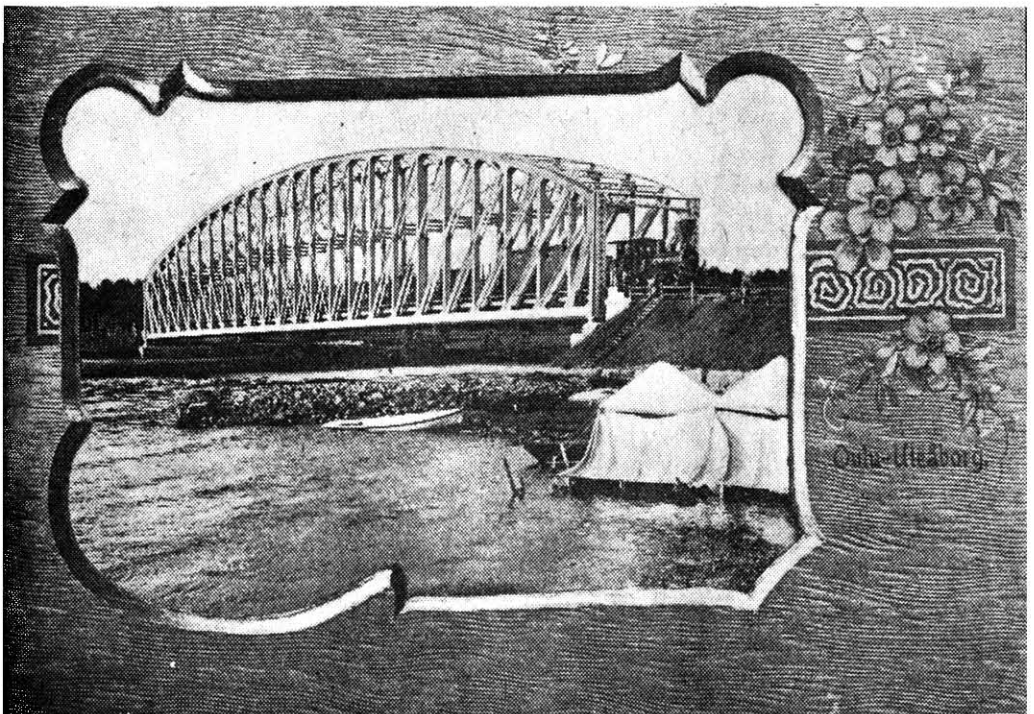
Runoilija Franzén patsaineen samoin mainitaan ja Messeniuksen hauta kirkon luona. Erehdys ja ei, miten sen ottaa. Kyllähän runoilija-professori Johannes Messeniuksen hauta on kirkon luona ja kauan sitä

tälläkin vuosisadalla mainostettiin, vaikei kukaan osaa sanoa, missä se on. Hautaa peittänyt ku... sa kivilaatta hävisi jo vuoden 1922 paissa. Sattuu niitä virheitä nykykirjailijoillekin. Kaupungin omassa tuoreimmassa matkaesitteessä sanotaan, että Tuomiokirkko on rakennettu 1845. Kuitenkin vietämme ensi vuonna kirkon 200-vuotisjuhlaa! Muurit, joiden varaan juhla rakentuu, valmistuivat 1777, palon tuhoama kirkko Engelin piirrosten mukaan 1832, kellotorni 1845. Melko tuoreessa ruotsinkielisessä Oulu-lehtisessä muuten sanotaan heti alussa, että Kaarle IX antoi Oululle kaupunginoikeudet 1605, mistä taaskin voi sanoa, että kyllä ja ei. Perustamisvuotena 1605 pätee, mutta "privilegi" tuli vasta 1610. Pikku juttu, mutta miksi ei käytettäisi oikeita sanoja.

Uskallan väittää, että kun Viljo Mäkipuro julkaisi Oulunoppaitaan, ne oli tarkistettu niin moneen kertaan, että virheet olivat karsiutuneet.

* * *

Siirrytäänpä tähän päivään. Suomi juhli 59. kerran itsenäisyyspäiväänsä. Itse asiassahan tämä itsenäisyyspäivä oli jo 60:s, sillä kai 6. 12. 1917 on laskettava mukaan! Suomi liputti ja Oulu myös, komeasti. Mutta — Kaupungintalo paremmin kuin erääät muutkaan sen tuntuunassa olevat kaupungintalot ei liputtanut. Kuka vastaa möhlyksestä? Johdoissa vika, niin kai, mutta missä johdoissa, puhelin- vai muissa... Ei kai kuitenkaan tietokoneessa! Sanon minä vain, että jos Juntu-Erkki vielä asui Kaupungintalon kivi-jalassa, ei tarvittu johtoja...

Kuvaksi liitän tähän koristeellisen postikortin, väritetyn, jossa kukat vaaleanpunaiset. Siinä on se tekstissä mainittu rautatiesilta. Kuvakortti on tosin leimattu 1906, mutta sillan kuva lienee viime vuosisadalta. Tämän kortin on saanut Salon kauppa-laan oulunsalolaisilta omaisiltaan opettaja Anna Koura ja sen toimitti minulle monen muun mainion postikortin mukana Oulunsalosta oulunsalolainen likka Kaakinen. Tuohon kouraan!